

delse af N. Neergaard). Ja, det ærede Medlem har i hvert Fald ikke ønsket at gøre ærede Medlemmer opmærksom paa, at det blev sagt ved den samme Lejlighed.

Nu vel, det er det betydningsfulde i denne Sag, det andet er . . . ja, hvad er det? det viser sig, hvad det er, hver Gang Medlemmerne taler her oppe, hver Gang saa siger de: Det er den *paatænkte* Lov, det er det Skridt, som *ikke* blev foretaget, men som var paatænkt. Man taler stadig om noget, som ikke er sket. Det, som man for Øjeblikket drøfter, det er den Maade, hvorpaa Sagen efter Ministeriets Mening vilde være blevet fremmet, saafremt de Forudsætninger var indtruffet, nemlig Forligets Forkastelse, som lykkeligvis ikke indtraf, og den Maade, hvorpaa Konservative og Venstre vilde have stillet sig til de omhandlede Foranstaltninger, hvis de var blevet iværksat, hvad de altsaa ikke blev, hvorved det for alle Tider er blevet et Spørgsmaal underkastet Tvivl, om det, som Venstre og de Konservative mener de da, i saa Fald, vilde have gjort, ogsaa virkelig var blevet foretaget, hvis og saafremt. — Ja, hvis og saafremt; derom er der et klassisk Ord, som jeg vil tillade mig at henlede det ærede Medlem Hr. N. Neergaards Opmærksomhed paa: Hvis og saafremt min Tante havde haft Hjul og havde haft indlagt Elektricitet, kunde hun have været en Sporvogn, der rullede mellem Altona og Hamborg.

Nu, alt dette er jo opstaaet ved Regeringens Publikation af, hvad den vilde have gjort, og jeg hører, at det ærede Medlem Hr. Pürschel lægger Regeringen til Last, at den har meddelt det; han siger: Hvis den blot havde ladet være med det! Ja, det maatte det ærede Medlem Hr. Pürschel og det ærede Medlem Hr. N. Neergaard have ønsket, at den havde ladet være, for saa var de ikke kommet i den Situation, hvori de befinder sig i Dag. Ved at publicere det har naturligvis Regeringen gjort det let for de to Partier at udtale sig om, hvad de vilde have gjort, saafremt dette var blevet gjort, og derfor er vi i denne hypotetiske Diskussion, som vi nu befinder os i, ogsaa kommet til at staa overfor de to Yderstandpunkter, at den ene Part siger: en befriende Daad, og den anden Part siger: et forfatningsmæssigt Overgreb, begge Ting om noget hypotetisk. Til en „Daad“ kræves nu, at den sker, og til et „Overgreb“ kræves ogsaa, at det sker.

Alle disse overdrevne Betragtninger, som oprindeligt kan skyldes Alvoren i den Situation, som forelaa, og nu kan skyldes den overdrevne Varme, hvori vi befinder os,

finder slet ingen Genklang i Befolkningen. Befolkningen gaar ikke til disse Yderligheder i Behandlingen af dette Spørgsmaal. Jeg tror, at Befolkningen siger: Det var maaske temmelig længe, Regeringen ventede med at tage en Beslutning i denne Sag, det var absolut forstandigt af Regeringen, at den ikke vilde lade denne Konflikt rulle videre og ødelægge, hvad Konfikten fandt for godt at ødelægge, uden at gøre Forsøg paa at standse den, men det var uklogt af Regeringen at paatænke at gøre det ved en foreløbig Lov. Det tror jeg er ganske simpelt hen den almindelige Opfattelse af det, der her foreligger. Men Spørgsmaalet, om en Handling er klog eller uklog, om den er betimelig eller ikke betimelig, er et politisk Spørgsmaal, som til syvende og sidst aldeles ikke lader sig afgøre nogle Maanedere efter, at den ikke har fundet Sted, og Betimeligheden eller Ikke-Betimeligheden af et paatænkt Skridt kan aldrig i fjerneste Maade berøre dette Skridts Grundlovsmæssighed.

Da det ærede Medlem spurgte om, hvilken Hjemmel Statsministeren havde for den paatænkte foreløbige Lov, sagde Statsministeren naturligvis: Grundlovens § 25, og erklærede, at efter hans Opfattelse havde denne Lov intet Indhold, der stred mod Grundloven, hvilket er direkte forbudt i § 25, og endvidere, at han havde paatænkt at anvende Grundlovens Fremgangsmaade med Hensyn til Forelæggelse af denne Lov, og endelig at det var hans Opfattelse, at det var paatrængende nødvendigt i den daværende Situation, hvis — undskyld: hvis den var indtraadt, da at gaa til dette Skridt. Se, om det havde været paatrængende nødvendigt, maatte efter min Mening være afgjort af Ministeriet under dets Ansvar overfor Rigsdagen, og Rigsdagen vilde have været i Stand til politisk at drage Ministeriet til Ansvar, hvis den havde skønnet, at Ministeriet havde handlet galt, og at det ikke havde været paatrængende nødvendigt at anvende denne Fremgangsmaade. Men det ærede Medlem Hr. N. Neergaard ser jo ogsaa, at han ikke i Grundlovens § 25 kan finde et eneste Punktum, et eneste Bogstav, noget som helst, i Henhold til hvilket han kan fremsætte disse Paastande i den af ham stillede Dagsorden, og derfor konstruerer han noget, som han kalder „Forudsætningerne“ for en saadan Lovgivning; og da Venstre altsaa nu er ved at danne sig en Statsret om „Forudsætningerne“ for foreløbig Lovgivning, og da vi jo alle sammen ved, at der kan komme Forhold baade for den ene og den anden Regering — foreløbig